

Uzasadnienie
do zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie
i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach
z dnia.....2022 r.
w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000
Tarnobrzaska Dolina Wisły PLH180049

Zgodnie z art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2022 r., poz. 916 i 1726), zwanej dalej „ustawą o ochronie przyrody”, regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia, w drodze aktu prawa miejscowego, w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 kierując się koniecznością utrzymania i przywracania do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000.

Plan zadań ochronnych sporządzany jest na 10 lat, pierwszy projekt sporządza się w terminie 6 lat od dnia zatwierdzenia obszaru przez Komisję Europejską, jako obszar mający znaczenie dla Wspólnoty. Plan zadań ochronnych może być zmieniony, jeżeli wynika to z potrzeb ochrony siedlisk przyrodniczych lub gatunków roślin i zwierząt.

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, zgodnie z art. 28 ust.10 ustawy o ochronie przyrody zawiera:

- 1) opis granic obszaru i map obszaru Natura 2000;
- 2) identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony;
- 3) cele działań ochronnych;
- 4) określenie działań ochronnych ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania, w tym w szczególności działań dotyczących:
 - a) ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk,
 - b) monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz monitoringu realizacji celów, o których mowa w pkt 3,
 - c) uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony;
- 5) wskazania do zmian w dokumentach planistycznych niezbędne dla utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000;
- 6) wskazanie terminu sporządzenia, w razie potrzeby, planu ochrony dla części lub całości obszaru.

Tryb sporządzania projektu planu zadań ochronnych i zakres prac na potrzeby sporządzania projektu planu zadań ochronnych określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. 2010 nr 34, poz. 186 ze zm.).

Sporządzający projekt planu zadań ochronnych umożliwia zainteresowanym osobom i podmiotom prowadzącym działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, udział w pracach związanych ze sporządzaniem tego projektu (art. 28 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody) oraz zapewnia możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2022 r. poz. 1029 ze zm.) w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie projektu (art. 28 ust. 4 ustawy o ochronie przyrody).

Projekty planów zadań ochronnych zamieszcza się w publicznie dostępnych wykazach (art. 21 ust. 2 pkt 24 lit. a ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko).

Projekt planu wymaga uzgodnienia z wojewodą (art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie, Dz. U. z 2022 r., poz. 135 ze zm.).

Obszar Natura 2000 Tarnobrzaska Dolina Wisły PLH180049 jako obszar mający znaczenie dla Wspólnoty został zatwierdzony decyzją Komisji Europejskiej z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy Dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny, notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669 (2011/64/UE).

Obszar Natura 2000 Tarnobrzaska Dolina Wisły PLH180049 położony jest w regionie biogeograficznym kontynentalnym. Administracyjnie obszar zlokalizowany jest w województwie podkarpackim, w powiecie tarnobrzskim (gminy Gorzyce, Baranów Sandomierski), miasto Tarnobrzeg, w powiecie mieleckim (gminy Padew Narodowa, Gawłuszowice) oraz w województwie świętokrzyskim w powiecie sandomierskim (gminy Dwikozy, Samborzec, Koprzywnica, Łoniów), miasto Sandomierz, w powiecie staszowskim (gminy Osiek, Połaniec). Tarnobrzaska Dolina Wisły to specjalny obszar ochrony siedlisk ulokowany pomiędzy ujściem Wisłoki w Gawłuszowicach a Sandomierzem. Stanowi odcinek doliny Wisły sięgający 45 km. Rzeka stwarza dobre warunki dla bytowania gatunków fauny oraz charakteryzuje się zróżnicowanymi fitocenozami. Regionalizacja fizycznogeograficzna Polski oparta o najnowsze narzędzia i dane przestrzenne umiejscawia Tarnobrzeską Dolinę Wisły w Megaregionie: Karpaty, Podkarpackie i Nizina Panońska, Prowincji Karpaty Zachodnie z Podkarpaciem Zachodnim i Północnym; Podprowincji Podkarpacie Północne, Makroregionie Kotliny Sandomierskiej, Mezoregionie Niziny Nadwiślańskiej (Solon et al. 2018). Regionalizacja geobotaniczna lokalizuje Obszar w Dziale Wyżyn Południowopolskich, Krainy Kotliny Sandomierskiej, Okręgu Niziny Nadwiślańskiej, Podokręgu Doliny Wisły "Karsy-Połaniec" oraz w Okręgu Wideł Wisły i Sanu, Podokręgu Doliny Wisły "Połaniec-Annopol" (Matuszkiewicz 2008).

Największą powierzchnię zajmują łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe.

Przedmiotami ochrony (wg SDF) w obszarze jest 5 typów siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej oraz 5 gatunków zwierząt z załącznika II Dyrektywy siedliskowej. Wymieniono je poniżej:

- 3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nymphaeion*, *Potamion*;
- 3270 Zalewane muliste brzegi rzek z roślinnością *Chenopodium rubri* p.p. i *Bidention* p.p.;
- 6440 Łąki selernicowe (*Cnidion dubii*);
- 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*);
- *91E0 Łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe
- 1130 boleń *Aspius aspius*;
- 1337 bóbr europejski *Castor fiber*;
- 1355 wydra *Lutra lutra*;
- 1060 czerwończyk nieparek *Lycaena dispar*;
- 6179 modraszka nausitous *Phengaris nausithous*.

Plan zadań ochronnych dla obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty Tarnobrzaska Dolina Wisły PLH180049 (zwanego dalej Obszarem), został sporządzony z uwzględnieniem wymagań określonych w art. 28 ust. 10 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz zgodnie z zapisami rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000. Założeniem do opracowania projektu planu zadań ochronnych dla Obszaru jest utrzymanie lub odtworzenie właściwego stanu przedmiotów ochrony, który to obowiązek wynika z art. 6 (1) Dyrektywy Siedliskowej. Prace nad projektem planu zadań ochronnych dla obszaru rozpoczęły się 25.02.2020 r. w ramach realizacji projektu nr POIS.02.04.00-00-0193/16 pn. „Opracowanie Planów Zadań Ochronnych dla obszarów Natura 2000 (PZO bis)”. Projekt współfinansowany jest w 85% ze środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Spójności w ramach II Priorytetu Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko – Ochrona środowiska w tym adaptacja do zmian

klimatu, a w 15% z budżetu Państwa. Całkowity koszt to 34 319 832,68 zł, okres realizacji – lata 2017-2023. Przedmiotowy projekt planu zadań ochronnych zawiera wszystkie niezbędne elementy wynikające z zapisów ustawy o ochronie przyrody i ww. rozporządzenia w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000.

W ramach prac nad projektem planu zadań ochronnych przeprowadzono szczegółową inwentaryzację siedlisk przyrodniczych i siedlisk zwierząt obszaru objętego opracowaniem oraz oceniono ich stan ochrony.

Podczas badań terenowych prowadzonych w obszarze Natura 2000 Tarnobrzaska Dolina Wisły PLH180049 stwierdzono występowanie następujących siedlisk:

- 3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*
- 3270 Zalewane muliste brzegi rzek z roślinnością *Chenopodion rubri* p.p. i *Bidention* p.p. –
- 6430 Ziołorośla górskie (*Adenostylyon alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*) - siedlisko w SDF z oceną reprezentatywności D;
- 6440 Łąki selernicowe (*Cnidion dubii*)
- 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*) –
- *91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe

Dla siedliska przyrodniczego 3150 starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion* zagrożeniami istniejącymi są: zanieczyszczenia wód powierzchniowych, odpadki i odpady stałe, problematyczne gatunki rodzime, zmiana składu gatunkowego (sukcesja), nagromadzenie materii organicznej, eutrofizacja (naturalna), wydeptywanie, nadmierne użytkowanie, natomiast zagrożeniem potencjalnym jest infrastruktura sportowa i rekreacyjna.

W przypadku siedliska przyrodniczego 3270 zalewane muliste brzegi rzek z roślinnością *Chenopodion rubri* p.p. i *Bidention* p.p. z zagrożeń istniejących stwierdzono: wydeptywanie, nadmierne użytkowanie, pojazdy zmotoryzowane, jako zagrożenie potencjalne wskazano wydobywanie piasku i żwiru – nadmierne wydobywanie piasku z koryta rzeki w dłuższej perspektywie czasu może doprowadzić do zaniku siedliska, regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych - potencjalne prace utrzymaniowe na rzece, które mogą prowadzić do usunięcia aluwii, na których tworzą się płyty siedliska.

Dla siedliska przyrodniczego 6440 łąki selernicowe (*Cnidion dubii*) jako zagrożenie istniejące stwierdzono: obce gatunki inwazyjne, problematyczne gatunki rodzime, nagromadzenie materii organicznej, natomiast zagrożeniami potencjalnymi są: zmiana sposobu uprawy, zaniechanie/ brak koszenia, zmiana składu gatunkowego (sukcesja), infrastruktura sportowa i rekreacyjna.

W przypadku siedliska przyrodniczego 6510 niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*) ustalono wyłącznie zagrożenia istniejące: zmiana sposobu uprawy (podsiewanie traw), zaniechanie/brak koszenia, zarzucenie pasterstwa, brak wypasu, inne rodzaje praktyk rolniczych (lokalne tendencje do orania łąk), nie wymienione powyżej, obce gatunki inwazyjne, problematyczne gatunki rodzime, zmiana składu gatunkowego (sukcesja), nagromadzenie materii organicznej, eutrofizacja (naturalna).

Zagrożeniem istniejącym jakim jest usuwanie martwych i umierających drzew wskazano dla siedliska przyrodniczego *91E0 łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe, dla którego dodatkowo zagrożeniem jest występowanie obcych gatunków inwazyjnych oraz problematycznych gatunków rodzimych, odpadki i odpady stałe, zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska. Jako zagrożenie potencjalne wymieniono infrastrukturę sportową i rekreacyjną.

Podczas badań terenowych prowadzonych w obszarze objętym planem stwierdzono występowanie następujących gatunków zwierząt:

- 1130 boleń *Aspius aspius* (gatunek nie został odłowiony podczas badań terenowych, jednak pozostaje na liście przedmiotów ochrony);
- 5339 różanka *Rhodeus amarus* - gatunek w SDF z oceną populacji D;
- 1060 czerwończyk nieparek *Lycaena dispar*;
- 6179 modraszek nausitous *Phengaris nausithous*;
- 1337 bóbr europejski *Castor fiber*;
- 1355 wydra *Lutra lutra*;
- 1188 kumak nizinny *Bombina bombina* - gatunek w SDF z oceną populacji D.

Dla stwierdzonych w obszarze gatunków ssaków nie stwierdzono zagrożeń istniejących. W przypadku bobra europejskiego *Castor fiber* z zagrożeń potencjalnych stwierdzono drogi, autostrady, chirurgia drzewna, ścinanie na potrzeby bezpieczeństwa, usuwanie drzew przydrożnych, chwytanie, trucie, kłusownictwo, spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych.

Wśród zagrożeń potencjalnych dla wydry *Lutra lutra* wymienia się drogi, autostrady, chwytanie, trucie, kłusownictwo, inne formy pozyskiwania zwierząt.

Dla modraszka nausitous *Phengaris nausithous* jako zagrożenia istniejące wymienia się: obce gatunki inwazyjne oraz zalewanie (okresowe zalewanie stanowiska nie sprzyja występowaniu gatunków mrówek, niezbędnych do rozwoju motyla), natomiast z zagrożeń potencjalnych zaniechanie/brak koszenia.

Dla czerwończyka nieparka *Lycaena dispar* jako zagrożenia istniejące stwierdzono: zaniechanie/brak koszenia, występowanie obcych gatunków inwazyjnych, zalewanie (okresowe zalewanie może powodować zwiększoną śmiertelność zimujących larw), zmianę składu gatunkowego (sukcesja), natomiast zagrożeń potencjalnych nie stwierdzono.

Dla bolenia *Aspius aspius* jako zagrożenia istniejące wymienia się: antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk (wszelkie przegrody koryta uniemożliwiające migrację ryb uniemożliwiają wymianę genetyczną pomiędzy populacjami znajdującymi się po obu stronach przegrody, co z czasem prowadzi do zanikania populacji izolowanej. Bariery występują w dopływach Wisły - poza obszarem Natura 2000), zanieczyszczenie wód powierzchniowych z zakładów przemysłowych, rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych za pośrednictwem przelewów burzowych lub odpływów ścieków komunalnych, obce gatunki inwazyjne (obecnie na niewielkim poziomie – niska liczebność populacji babki). Brak zagrożeń potencjalnych.

Jako cel działań ochronnych dla siedliska 3150 starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion* ustalono:

- Utrzymanie powierzchni siedliska w obszarze (min. 31 ha) z uwzględnieniem naturalnych procesów;
- Utrzymanie wskaźnika charakterystyczna kombinacja zbiorowiska w obrębie transektu na poziomie oceny FV - duża różnorodność fitocenotyczna zbiorowisk obecne nymfeidy, elodeidy. Pleustofity drobne obecne lub nie (jeśli obecne to w jeziorach do 25% w starorzeczach do 50% pokrycia powierzchni);
- Utrzymanie wskaźnika gatunki wskazujące na degradację siedliska na poziomie oceny FV - brak gatunków obcych i inwazyjnych (dopuszcza się występowanie *Elodea canadensis*).

Ze względu na brak realnego wpływu na elementy warunkujące ocenę oraz brak możliwości zaproponowania działań, które mogłyby zapewnić utrzymanie danego parametru siedliska na wskazanym poziomie nie określono celów dla wskaźników: konduktywność, barwa wody oraz przezroczystość wody. Brak jest możliwości realnego oddziaływania na stopień zanieczyszczenia powietrza czy też jakość wód spływających z terenów uprawnych. Mając to na uwadze trudno zakładać jako cel ochrony utrzymanie tych wskaźników na obecnym poziomie. W celach działań ochronnych nie uwzględniono również wskaźników: fitoplankton, zooplankton z racji na to, iż są one wskaźnikami pomocniczymi i nie były badane w trakcie inwentaryzacji przyrodniczej pod potrzeby Planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Tarnobrzaska Dolina Wisły.

Jako cel działań ochronnych dla siedliska 3270 zalewane muliste brzegi rzek

z roślinnością *Chenopodium rubri* p.p. i *Bidention* p.p. ustalono:

- Utrzymanie powierzchni siedliska w obszarze (min. 59 ha) z uwzględnieniem naturalnych procesów;
- Utrzymanie wskaźnika gatunki charakterystyczne na poziomie oceny FV – więcej niż 4 gatunki charakterystyczne dla siedliska;
- Utrzymanie wskaźnika gatunki dominujące na poziomie oceny FV – na stanowisku dominują gatunki charakterystyczne dla siedliska;
- Utrzymanie wskaźnika obce gatunki inwazyjne na poziomie oceny FV – brak gatunków inwazyjnych lub gatunki inwazyjne obecne, ale zajmują one nie więcej niż 25% powierzchni siedliska.

Ze względu na to, iż siedlisko 3270 zalewane muliste brzegi rzek z roślinnością *Chenopodium rubri* p.p. i *Bidention* p.p. jest siedliskiem efemerycznym, występowanie płatów zbiorowisk roślinnych typowych dla tego siedliska jest w dużej mierze zależne od warunków meteorologicznych panujących w danym sezonie wegetacyjnym. Dlatego też trudno zaproponować działania ochronne zapewniające istnienie siedliska na poszczególnych stanowiskach. Mając to na uwadze trudno zakładać jako cel ochrony utrzymanie wskaźnika udziału dobrze zachowanych płatów siedliska na obecnym poziomie.

Jako cel działań ochronnych dla siedliska 6440 łąki selernicowe (*Cnidion dubii*) ustalono:

- Utrzymanie stabilnej powierzchni siedliska (min. 118 ha) z uwzględnieniem naturalnych procesów;
- Utrzymanie wskaźnika procent powierzchni zajęty przez siedlisko na transekcie na poziomie oceny FV – powyżej 40%;
- Utrzymanie wskaźnika struktura przestrzenna płatów siedliska na poziomie oceny FV - brak fragmentacji lub fragmentacja nieznaczająca wynikająca głównie z naturalnego ukształtowania dna doliny;
- Utrzymanie wskaźnika gatunki charakterystyczne na poziomie oceny FV – brak fragmentacji lub fragmentacja nieznaczająca, wynikająca głównie z naturalnego ukształtowania dna doliny;
- Utrzymanie wskaźnika gatunki dominujące na poziomie oceny FV - wśród dominantów zwykle jeden z gatunków charakterystycznych lub wyróżniających, współdominują różne gatunki łąkowe;
- Utrzymanie wskaźnika cenne składniki flory na poziomie oceny FV – kilka gatunków albo jeden lub dwa gatunki rosnące licznie (łącznie >25%);
- Utrzymanie wskaźnika obce gatunki inwazyjne na poziomie oceny co najmniej U1 – udział nieznaczny;
- Utrzymanie wskaźnika gatunki ekspansywne roślin zielnych na poziomie oceny co najmniej U1 – co najmniej kilka gatunków ekspansywnych, ich łączny udział <30%;
- Utrzymanie wskaźnika ekspansja krzewów i podrostu drzew na poziomie oceny FV - brak lub pojedyncze występowanie w runi;
- Utrzymanie wskaźnika zachowanie płatów lokalnie typowych na poziomie oceny FV – duży udział płatów lokalnie typowych i dobrze zachowanych (>40%);
- Utrzymanie wskaźnika wołok (martwa materia organiczna) na poziomie oceny co najmniej U1 – warstwa średniej miąższości (średnio 0,5-2 cm).

Jako cel działań ochronnych dla siedliska 6510 niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*) ustalono:

- Utrzymanie stabilnej powierzchni siedliska (min. 245 ha) z uwzględnieniem naturalnych procesów;
- Utrzymanie wskaźnika struktura przestrzenna płatów siedliska na poziomie oceny FV – brak fragmentacji lub fragmentacja nieznaczająca;
- Utrzymanie wskaźnika gatunki charakterystyczne na poziomie oceny FV - w przypadku *Arrhenatheretum elatioris* więcej niż 4 gatunki charakterystyczne dla siedliska; dla zb. *Poa pratensis-Festuca rubra* 3-4 gatunki;
- Utrzymanie wskaźnika gatunki dominujące na poziomie oceny co najmniej U1 – silna dominacja (>50%) gatunków typowych dla łąk świeżych;
- Utrzymanie wskaźnika obce gatunki inwazyjne na poziomie oceny co najmniej U1 – gatunki

o niskim stopniu inwazyjności w pokryciu <5% transektu lub pojedyncze osobniki gatunków wysoce inwazyjnych;

- Utrzymanie wskaźnika gatunki ekspansywne roślin zielnych na poziomie oceny FV - brak gatunków silnie ekspansywnych i łączne pokrycie gatunków ekspansywnych <20%;
- Utrzymanie wskaźnika ekspansja krzewów i podrostu drzew na poziomie oceny FV - łączne pokrycie poniżej 1%;
- Utrzymanie wskaźnika udział dobrze zachowanych płatów siedliska na poziomie oceny FV – płyty dobrze zachowane stanowią nie mniej niż 80% powierzchni transektu;
- Utrzymanie wskaźnika wojłok (martwa materia organiczna) na poziomie oceny FV - <2 cm.

Jako cel działań ochronnych dla siedliska *91E0 łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródłiskowe ustalono:

- Utrzymanie stabilnej powierzchni siedliska (min. 366 ha) z uwzględnieniem naturalnych procesów;
- Utrzymanie wskaźnika gatunki charakterystyczne na poziomie oceny FV - kombinacja florystyczna typowa dla łągu, na co najmniej 25% stanowisk;
- Utrzymanie wskaźnika gatunki dominujące na poziomie oceny U1 - we wszystkich warstwach dominują gatunki typowe dla siedliska, przy czym są zaburzone relacje ilościowe (dominacja facjalna);
- Dla wskaźnika gatunki obce geograficznie w drzewostanie osiągnięcie oceny FV - <1% i nieodnawiające się, na co najmniej 90% stanowisk;
- Dla wskaźnika martwe drewno (łączne zasoby) osiągnięcie oceny co najmniej U1 – 10 - 20 m³/ha;
- Dla wskaźnika martwe drewno wielkowymiarowe (leżące lub stojące >3m długości i > 50 cm średnicy) próg grubości obniżany do 30 cm, gdy z przyczyn naturalnych drzewa nie dorastają do 50 cm grubości, osiągnięcie oceny co najmniej U1 – 3 - 5 szt./ha
- Utrzymanie wskaźnika pionowa struktura roślinności na poziomie co najmniej oceny U1 - antropogenicznie zmieniona, lecz zróżnicowana;
- Utrzymanie wskaźnika reżim wodny (w tym rytm zalewów, jeśli występują) na poziomie oceny FV - wskaźnik kardynalny, charakteryzuje podstawowy dla łągów czynnik ekologiczny. Dynamika zalewów i przewodnienie podłoża normalne z punktu widzenia odpowiedniego ekosystemu/ zbiorowiska roślinnego, na co najmniej 75% stanowisk;
- Utrzymanie wskaźnika wiek drzewostanu na poziomie oceny co najmniej U1 - <20% udział drzew starszych niż 100 lat, ale >50% udział drzew starszych niż 50 lat;
- Utrzymanie wskaźnika naturalne odnowienie drzewostanu na poziomie oceny FV - tak, obfite, na co najmniej 25% stanowisk;
- Utrzymanie wskaźnika zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna na poziomie oceny FV – Brak, na co najmniej 75% stanowisk;
- Utrzymanie wskaźnika inne zniekształcenia na poziomie oceny co najmniej U1 – występują, lecz mało znaczące.

Z racji na to, iż w Obszarze występuje bardzo dużo gatunków inwazyjnych głównie nawłoci późnej *Solidago gigantea*, a obecnie nie są znane skuteczne metody eliminacji tego gatunku oraz innych gatunków ekspansywnych z powierzchni leśnych, w celach działań ochronnych nie odniesiono się do wskaźników inwazyjne gatunki obce w podszybie i runie oraz ekspansywne gatunki rodzime w runie. Ponadto bank nasion w glebie zasilany jest w trakcie częstych zalewów, co uniemożliwia trwałego usunięcia gatunków inwazyjnych. Skutki ekonomiczne działań polegających na usuwaniu gatunków inwazyjnych byłyby niewspółmierne do uzyskanych efektów.

Jako cel działań ochronnych dla gatunku 1337 bóbr europejski *Castor fiber* ustalono:

- Utrzymanie populacji przynajmniej na dotychczasowym poziomie (minimum 20 osobników);
- Utrzymanie parametru populacja na poziomie oceny FV – procent pozytywnych stwierdzeń gatunku >40%; indeks populacyjny >60%;
- Utrzymanie wskaźnika baza pokarmowa na poziomie oceny FV - obecność preferowanych gatunków drzew i krzewów na ponad 40% punktów monitoringowych; udział preferowanych drzew i krzewów średnio ponad 50% wszystkich gatunków; udział brzegu z zadrzewieniami

średnio ponad 40% linii brzegowej; udział drzew o pierśnicy 2,5-15 cm powyżej 50%; utrzymanie grążeli i grzybieni na zbiornikach odnotowanych w sąsiedztwie punktów monitoringowych;

- Utrzymanie wskaźnika udział siedliska kluczowego dla gatunku na poziomie oceny U1 - udział procentowy punktów monitoringowych, w sąsiedztwie których odnotowano obecność preferowanych typów: zbiorników wodnych >20%, na których odnotowano spadek mniejszy niż 10‰ – >50%;
- Utrzymanie wskaźnika charakter strefy brzegowej na poziomie oceny FV – charakter nadbrzeżnych zadrzewień – dominują zadrzewienia kępowe; drzewa i krzewy w promieniu do 30 m – dominują zadrzewienia kępowe; lesistość - >30%; naturalność koryta cieku - >80%; dostępność schronień >50%;
- Utrzymanie wskaźnika stopień antropopresji na poziomie oceny co najmniej U1 – drogi wojewódzkie i krajowe – 20-30%; linie kolejowe - <10%; sąsiedztwo zabudowań – 10-40%; sąsiedztwo pól uprawnych i upraw leśnych – 10-40%.

Przy określaniu celów działań ochronnych dla bobra *Castor fiber* nie uwzględniono wskaźników: roczny wskaźnik trendu populacji z racji tego, iż służy on określeniu trendów populacyjnych w kolejnych okresach monitoringu, nie jest wykorzystywany w pierwszym roku prac monitoringowych oraz zagęszczenie rodzin z racji na powszechność występowania gatunku w obszarze i trudności w oszacowaniu liczby rodzin.

Jako cel działań ochronnych dla gatunku 1355 wydra *Lutra lutra* ustalono:

- Utrzymanie populacji przynajmniej na dotychczasowym poziomie (minimum 10 osobników);
- Utrzymanie parametru populacja na poziomie oceny FV – procent pozytywnych stwierdzeń gatunku >60%; indeks populacyjny >15%;
- Utrzymanie wskaźnika baza pokarmowa na poziomie oceny FV - biomasa ryb >10g/m², zróżnicowanie gatunkowe ichtiofauny >8, a dla górskich potoków powyżej 500 m n.p.m.>3, miejsca rozrodu płazów liczne, naturalność lub półnaturalność koryta rzeki >50% (rzeki zadrzewione bez barier ograniczających swobodną migrację bądź są one okresowo zalewane, co umożliwia swobodną migrację);
- Utrzymanie wskaźnika udział siedliska kluczowego dla gatunku na poziomie oceny FV - udział preferowanych odcinków rzek (>3m szerokości) >50%, obecność mniejszych zbiorników wodnych (<30ha) >10%;
- Utrzymanie wskaźnika charakter strefy brzegowej na poziomie oceny FV – stopień pokrycia brzegów drzewami i krzewami >30%; lesistość >30%; stopień regulacji rzeki <10%; dostępność schronień >40%;
- Utrzymanie wskaźnika stopień antropopresji na poziomie oceny FV – drogi wojewódzkie i krajowe 20-30%; linie kolejowe <10%; sąsiedztwo zabudowań 10-40%; przepusty pod drogami <30%.

Przy określaniu celów działań ochronnych dla wydry *Lutra lutra* nie uwzględniono wskaźników: roczny wskaźnik trendu populacji z racji tego, iż służy on określeniu trendów populacyjnych w kolejnych okresach monitoringu, nie jest wykorzystywany w pierwszym roku prac monitoringowych oraz zagęszczenie populacji z racji na powszechność występowania gatunku w obszarze i trudności w oszacowaniu liczebności.

Jako cel działań ochronnych dla gatunku 6179 modraszek nausitous *Phengaris nausithous* ustalono:

- Utrzymanie co najmniej 1 stanowiska gatunku w obszarze;
- Utrzymanie parametru siedlisko na poziomie oceny co najmniej U1 - powierzchnia >0,5 ha, dostępność roślin żywicielskich 5–20%, zarastanie ekspansywnymi bylinami <50% i zarastanie przez drzewa/krzewy <25%;
- Utrzymanie oceny parametru perspektywy zachowania na poziomie oceny U1.

Jako cel działań ochronnych dla gatunku 1060 czerwończyk nieparek *Lycaena dispar* ustalono:

- Utrzymanie co najmniej 6 stanowisk gatunku w obszarze;
- Utrzymanie min. 20 ha powierzchni siedliska gatunku.

Jako cel działań ochronnych dla gatunku 1130 boleń *Aspius aspius* ustalono:

- Utrzymanie wskaźnika jakości hydromorfologicznej na poziomie oceny FV. Średnia z ocen 6 elementów hydromorfologicznych: geometria koryta, substrat denny, charakterystyka przepływu, charakter i modyfikacja brzegów, mobilność koryta oraz ciągłość cieku: 1,0 – 2,5 pkt.

W trakcie inwentaryzacji nie stwierdzono gatunku na żadnym z 10 wytypowanych reprezentatywnych stanowisk, jednak na kilku stanowiskach stwierdzono istnienie sprzyjających siedlisk gatunku, dlatego też w celach działań ochronnych odniesiono się jedynie do wskaźników dotyczących siedliska gatunku.

Po wyznaczeniu celów działań ochronnych dla poszczególnych przedmiotów ochrony określono odpowiednie działania ochronne.

W przypadku siedlisk nieleśnych: 6440 łąk selernicowych (*Cnidion dubii*) oraz 6510 niżowych i górskich świeżych łąk użytkowanych ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*) rekomenduje się prowadzenie ekstensywnego użytkowania kośnego, kośno-pastwiskowego lub pastwiskowego. Użytkowanie powinno być zgodne z wymogami odpowiedniego pakietu rolno - środowiskowo-klimatycznego w ramach PROW, ukierunkowanego na ochronę siedlisk przyrodniczych. Kolejnym działaniem dla wymienionych siedlisk jest usuwanie obcych gatunków inwazyjnych. Zaleca się usuwanie gatunków inwazyjnych poprzez regularne koszenie minimum dwa razy do roku (I termin koszenia - maj, II termin – sierpień). W przypadku początkowych faz ekspansji skuteczne jest również wrywanie lub wykopywanie. Przy dużym zagęszczeniu nalotu dopuszcza się również użycia środków chemicznych na liście. W przypadku niżowych i górskich świeżych łąk użytkowanych ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*) kolejnym działaniem jest usunięcie podrostu drzew z powierzchni płatów siedliska z usunięciem uzyskanej biomasy poza obszar siedlisk przyrodniczych.

Dla siedliska 3150 starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion* jako działanie ochronne zaproponowano zachowanie siedliska przyrodniczego. Nie proponowano działań względem zagrożeń: H01 Zanieczyszczenia wód powierzchniowych (limnicznych, lądowych, morskich i słonawych), I02 Problematyczne gatunki rodzime, K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja), K02.02 Nagromadzenie materii organicznej, K02.03 Eutrofizacja (naturalna) z racji, iż siedlisko uzależnione jest między innymi od okresowych zalewów i zmian poziomu wód, dlatego ma możliwość naturalnej regeneracji. Względem zagrożeń G05.01 Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie oraz H05.01 Odpadki i odpady stałe zaproponowano działanie podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców poprzez prelekcje specjalistów, spotkania warsztatowe dotyczące obszarów Natura 2000 – metod gospodarowania na nich, działań ochronnych oraz programów wsparcia dla wszystkich przedmiotów ochrony w tym dla siedliska 3150 starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*.

W przypadku siedliska 3270 zalewane muliste brzegi rzek z roślinnością *Chenopodium rubri* p.p. i *Bidention* p.p. jako działanie ochronne zaproponowano: zachowanie koryta i brzegów rzek objętych granicami obszaru w stanie dotychczasowym. Zakres prac: zachowanie niezabudowanych i nieumocnionych odcinków brzegów rzek. Pozostawienie dotychczasowej zabudowy brzegów rzek. Zachowanie koryta rzek bez tworzenia nowej zabudowy poprzecznej. Dopuszcza się możliwość tworzenia i konserwację umocnień brzegów i dna celem ochrony budynków i infrastruktury. Względem zagrożeń G01.03 Pojazdy zmotoryzowane oraz G05.01 Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie zaproponowano działanie podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców poprzez prelekcje specjalistów, spotkania warsztatowe dotyczące obszarów Natura 2000 – metod gospodarowania na nich, działań ochronnych oraz programów wsparcia dla wszystkich przedmiotów ochrony w tym dla siedliska 3270 zalewane muliste brzegi rzek z roślinnością *Chenopodium rubri* p.p. i *Bidention* p.p.

Dla siedliska *91E0 łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe zaleca się zwiększenie udziału starych i zamierających drzew poprzez ograniczenie wycinania martwych i zamierających drzew w siedlisku przyrodniczym oraz zachowanie siedliska przyrodniczego stanowiącego przedmiot ochrony poprzez pozostawienie bez użytkowania lub użytkowanie z zachowaniem arealu, struktury i składu gatunkowego właściwego dla siedliska. Względem zagrożenia H05.01

Odpadki i odpady stałe zaproponowano działanie podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców poprzez prelekcje specjalistów, spotkania warsztatowe dotyczące obszarów Natura 2000 – metod gospodarowania na nich, działań ochronnych oraz programów wsparcia dla wszystkich przedmiotów ochrony w tym dla siedliska *91E0 łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe.

Dla gatunków ssaków stwierdzonych w obszarze objętym planem, tj. bóbr europejski *Castor fiber*, wydra *Lutra lutra* nie przewiduje się działań z zakresu ochrony czynnej. Obecny poziom presji na gatunki, w dającej się przewidzieć przyszłości nie powinien zagrażać powyższym gatunkom. Również w przypadku bolenia *Aspius aspius* nie przewiduje się działań z zakresu ochrony czynnej.

Wśród zalecanych działań ochronnych dla gatunku czerwończyk nieparek *Lycaena dispar* jest prowadzenie ekstensywnego użytkowania kośnego, kośno-pastwiskowego lub pastwiskowego. Pokos metodami nieinwazyjnymi dla wierzchniej pokrywy glebowej, na wysokości 10-15 cm. Koszenie powinno odbywać się mozaikowo i rotacyjnie. W danym roku powierzchnia koszona nie powinna przekraczać 50% siedliska. Pozyskaną biomasę należy usunąć. Kosić od środka do zewnątrz płatu. Zabieg wykonywać co rok lub dwa lata nie wcześniej niż koniec sierpnia. Wypas bydła (z obciążeniem max. 0,5 DJP/ha). Zabieg traktować jako uzupełnienie koszenia. Działanie prowadzić w terminie od 1 maja do 15 października. W przypadku pokrywania się siedliska gatunku z siedliskami łąkowymi użytkowanie zgodnie z wymogami odpowiedniego pakietu rolno-środowiskowo-klimatycznego w ramach PROW, ukierunkowanego na ochronę siedlisk przyrodniczych łąkowych (optymalny termin koszenia to druga połowa września lub październik). Kolejnym działaniem jest zachowanie siedliska gatunku. Występujące na siedlisku czerwończyka nieparka gatunki inwazyjne stanowią również jego bazę pokarmową – szczawie *Rumex sp.* dla larw, a nawłocie *Solidago spp.* dla jego imagines, dlatego nie zaproponowano działania polegającego na usuwaniu gatunków inwazyjnych. Z racji, iż zalewanie jest czymś naturalnym dla równiny zalewowej Wisły, zwłaszcza na międzywalu rzeki, dlatego nie zaproponowano podjęcia żadnych działań w stosunku do zagrożenia zalewaniem.

Wśród zalecanych działań ochronnych dla modraszek nausitous *Phengaris nausithous* jest prowadzenie ekstensywnego użytkowania kośnego, kośno-pastwiskowego lub pastwiskowego. Ekstensywne użytkowanie kośne lub kośno-pastwiskowe bez nawożenia. Pokos metodami nieinwazyjnymi dla wierzchniej pokrywy glebowej, na wysokości 10-15 cm. Koszenie powinno odbywać się mozaikowo i rotacyjnie 1/3 powierzchni w odstępach 3-letnich w terminie od 15 września do 30 października. Pozostawić liniowe fragmenty wzdłuż rowów, na brzegach łąk w celu zachowania wysokiej roślinności odpowiedniej dla mrówek. W danym roku powierzchnia koszona nie powinna przekraczać 50% siedliska. Pozyskaną biomasę należy usunąć. Działanie prowadzić od 15 września do 30 października. Dopuszcza się wypas bydła z obciążeniem max. 0,5 DJP/ha. Zabieg traktować jako uzupełnienie koszenia (od 1 maja do 15 października). Kolejnym działaniem jest zachowanie siedliska gatunku. W stosunku do zagrożenia zalewaniem nie proponuje się podjęcia żadnych działań, ponieważ zalewanie jest czymś naturalnym dla równiny zalewowej Wisły, zwłaszcza na międzywalu rzeki. Występujące na siedlisku modraszka nausitousa gatunki inwazyjne stanowią bazę pokarmową czerwończyka nieparka – szczawie *Rumex sp.* dla larw, a nawłocie *Solidago spp.* dla jego imagines, dlatego nie zaproponowano działania polegającego na usuwaniu gatunków inwazyjnych.

Dla wszystkich przedmiotów ochrony przewidziano działanie polegające na podniesieniu świadomości ekologicznej mieszkańców poprzez prelekcje specjalistów, spotkania warsztatowe dotyczące obszarów Natura 2000 – metod gospodarowania na nich, działań ochronnych oraz programów wsparcia.

Dla siedlisk przyrodniczych stanowiących przedmioty ochrony, działania związane z monitoringiem realizacji działań ochronnych opierać się będą na dwukrotnym (w 4 i 8 roku), w trakcie obowiązywania planu zadań ochronnych, monitoringu stanu ochrony przedmiotów ochrony z zastosowaniem metodyki GIOŚ.

Działania związane z monitoringiem realizacji działań ochronnych dla gatunków zwierząt, opierać się będą na monitoringu stanu ochrony populacji i siedliska gatunku z zastosowaniem metodyki GIOŚ (wizja terenowa, dokumentacja fotograficzna, sprawozdanie):

- co 5 lat w przypadku bolenia *Aspius aspius*, czerwończyka nieparka *Lycaena dispar*, modraszka nausitous *Phangaris nausithous*.

- 1 raz na 10 lat w ostatnim roku obowiązywania PZO w przypadku ssaków (bóbr europejski *Castor fiber*, wydra *Lutra lutra*).

Z racji, iż stopień rozpoznania terenu objętego planem pod kątem występowania siedlisk przyrodniczych i gatunków w wyniku przeprowadzonej inwentaryzacji terenowej jest pełny, dla przedmiotów ochrony stwierdzonych w trakcie inwentaryzacji nie planuje się działań ochronnych dotyczących uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony. Ponadto wspomnianych działań nie określa się dla przedmiotów ochrony, których nie stwierdzono na terenie objętym planem.

W planie zadań ochronnych zawarto wskazania do:

- Zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Dwikozy, uchwalonego Uchwałą Nr XVI/81/2016 Rady Gminy w Dwikozach z dnia 30 marca 2016 r. - działki/części działek o nr ewid. 172, 169,170 w obrębie Kamień Łukawski, wskazane w dokumencie jako tereny z dominacją łąk i pastwisk uznać za tereny leśne, zajęte przez siedlisko *91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródłiskowe wg wskazań PZO (GUID 270B).

- Zmiany Nr 5 Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Sandomierza, uchwalonej Uchwałą Nr XXI/256/2020 z dnia 2020.05.27 – działki/części działek o nr ewid. 193/8, 187/2, 199/2, 195/4, 203/2, 188/2, 189/2, 191/2, 190/2, 200/2, 202/2, 201/2, 197/2, 196/2, 198/2, 194/2, 195/6, 192/2, 206, 204, 205, 207, 208, 209, 210/2, 1424/2, 2192/2, 1436/7, 1436/3, 1441, 1442/2, 2335/3, 1304/11, 1412/2, 1414/2, 1413/2, 1415/2, 1418/2, 1416/2, 1417/2, 1419/2, 1420/2, 1421/2, 1421/2, 1422/2, 1423/2, 1425/6, 1427/2, 1428/2, 1429/2, 1430/2, 1430/2, 1431/2, 1432/1, 1436/5, 1433, 1435, 1434, 1440/2, 1439/2, 1444/1, 1445/1, 1463/1, 1446/1, 2193/1, 1454/1, 1465/3, 1465/5, 1465/2, 1465/3, 1465/7, 1465/5, 2193/5, 1447/5, 1446/5, 1445/5, 1437/3, 1475, 1469, 1468, 1466, 1467, 1473/2 w obrębie Sandomierz Prawobrzeżny i działka 395/3 w obrębie Kamień Plebański, wskazane w dokumencie jako tereny zieleni naturalnej, nieurządzonej uznać jako tereny leśne, zajęte przez siedlisko *91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródłiskowe wg wskazań PZO (GUID 270B, 5E33, B2E8, 896C, 7770). Działka/część działki o nr ewid. 1359/7 w obrębie Sandomierz Lewobrzeżny, wskazana w dokumencie jako tereny zieleni urządzonej, uznać za teren leśny, zajęty przez siedlisko *91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródłiskowe wg wskazań PZO (GUID A6A1).

- Zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Samborzec, uchwalonej Uchwałą Nr XXIV/94/08 Rady Gminy w Samborcu z dnia 30.06.2008 r. - działki/części działek o nr ewid. 939, 893, 1020, 1019 w obrębie Bogoria Skotnicka, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 65, 67, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123/1, 124, 125/1, 127, 129/1, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 704, 688, 689, 690, 691, 692, 693 w obrębie Koćmierzów, 390, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 399, 354, 400, 355, 357, 356, 358, 359, 361, 360, 362, 363, 364, 365, 367, 368, 369, 399, 354, 400 w obrębie Ostrołęka i 197, 187, 194, 191, 192, 193, 196 w obrębie Zawisęłcze wskazane w dokumencie jako tereny ekosystemów łąkowych i zarośli łęgowych, uznać jako tereny leśne, zajęte przez siedlisko *91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródłiskowe wg wskazań PZO (GUID 002C, 4B16, 0354, CAF3, 7C4B, 45B1, 3312, 8469, 034C, 0605).

- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego miasta Tarnobrzega, uchwalonego Uchwałą nr XLVI/457/2017 Rady Miasta Tarnobrzega z dnia 14 września 2017 r. - działki/części działek o nr ewid. 175/1, 57, 84/3, 91/1, 85/3, 86/3, 87/3, 88/1, 89/1, 90/1, 91/1, 93/1, 94/1, 155/1, 157/1, 159/1, 161/1, 163/1, 165/1, 167/1, 169/1, 173/1, 171/1, 65, 66, 54, 55, 33, 154, 156, 160, 158, 177/1, 179/1, 181/1, 183/1, 185/1, 187/5, 189/1, 191/3, 193/1, 195/1, 197/1, 199/1, 191/5, 198/1, 201/1 w obrębie Zakrzów, 623/1, 631/3, 608/1, 609/1, 608/2, 622, 626, 627/1, 624,

625/1, 628/1, 629/1, 631/5, 633/1, 635/1, 630/2, 630/1, 632/1, 634/1 w obrębie Wielowieś, 43/1, 44/1, 45/1, 46/1, 79/1, 48/2, 49/2, 48/1, 50/2, 47/1, 49/1, 50/1, 52/2, 51/2, 41, 40, 617, 13, 15, 39/2, 36/1, 52/1, 53/1, 53/2, 55/1, 60, 57/1, 55/2, 59/1, 79/1, 57/2, 59/1, 63/1, 62/ 61/ 63/2, 62, 62, 63/2, 79/2, 65/1, 67/1, 67/2, 65/2, 64, 66, 68/1, 80/1, 69/1, 69/2, 42, 81 w obrębie Nagnajów i 1, 42, 36/1, 34/ 32/3, 32/2, 32/1, 30, 28, 26, 24, 22/2, 1357, 31/1, 31/2, 33, 31/3, 35/1, 36/2, 38, 40, 43, 44, 18 w obrębie Miechocin, wskazane w dokumencie jako tereny zieleni, uznać jako tereny leśne, zajęte przez siedlisko *91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródłiskowe wg wskazań PZO (GUID 868D, 24EC, 39A4, 8B69)

- Zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Koprzywnica, uchwalonej Uchwałą Nr XL/201/2013 Rady Miejskiej w Koprzywnicy z dnia 20 listopada 2013 r. - działki/części działek o nr ewid. 907, 220, 221/1, 375/1, 372/1, 369/1, 366/1, 360/1, 357/1, 363/1, 351/1, 348/1, 345/1, 339/1, 336/1, 342/1, 330/1, 327/1, 336/1, 333/1, 317/1, 322/1, 315/3 w obrębie Ciszycza, 767, 165, 740, 204 w obrębie Kamieniec Wisłocki i 1055, 1014 w obrębie Krzcin wskazane w dokumencie jako tereny ekosystemów łąkowych i zarośli łągowych, uznać za tereny leśne zajęte przez siedlisko 91E0 – łągi wg wskazań PZO (GUID C1B2, 185B, CDBD, 412C). Działki/części działek o nr ewid 178, 172, 177, 175, 174, 173, 171, 170, 169/2, 169/1, 167/2, 163, 162, 167/1 w obrębie Kamieniec Wisłocki i część działki 1014 w obrębie Krzcin wskazane w dokumencie jako zadrzewienia, uznać za tereny leśne, zajęte przez siedlisko *91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródłiskowe wg wskazań PZO (GUID 421C, CDBD).

- Zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Baranów Sandomierski, dla terenu położonego w obrębie miejscowości Dąbrowica, Siedleszczany, Skopanie i Suchorzów, uchwalonej Uchwałą Nr XVI/108/20 Rady Miejskiej w Osieku z dnia 28 lutego 2020 r. - działki/części działek o nr ewid. 34, 2/2, 59, 61, 63, 65, 54, 26, 32, 36, 2073, 2/1, 35/1, 28, 57/2, 55, 50, 40, 42, 38 w obrębie Baranów Sandomierski, 8/1, 2/2, 11/5, 115/1, 112/1, 110/3, 107/1, 104, 102, 108, 117/1, 100/1, 97/1, 21/4, 96/1, 105/1, 109/1, 101, 113, 2/6, 111, 122/2, 1, 106, 109/2, 120/1, 114/1, 116/1, 118/1 w obrębie Dymitrów Mały, 333/27, 333/26, 349/1, 329/1, 390, 353/1, 374, 333/32, 2, 5, 333/28, 3, 1, 333/31, 6, 2/2 w obrębie Siedleszczany, 2/2 w obrębie Suchorzów wskazane w dokumencie jako tereny użytków rolnych z przewagą łąk uznać jako tereny leśne zajęte przez siedlisko *91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródłiskowe wg wskazań PZO (GUID 1CBC, 6679, 75DC, 2938).

- Zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Osiek, uchwalonej Uchwałą Nr XVI/108/20 Rady Miejskiej w Osieku z dnia 28 lutego 2020 r. - działki/części działek o nr ewid. 437/1, 436, 434, 451, 433, 417, 416, 414, 418, 422, 419, 415, 408, 407, 405, 421, 406, 404, 403, 402, 400, 399, 398, 445, 396, 397, 395, 394, 339, 347, 356, 380, 376, 378, 377, 379, 374, 375, 372, 371, 373, 368, 367, 365, 366, 364, 362, 467, 363, 360, 359, 358, 357/2, 357/1, 355, 354, 353, 351, 352, 350, 349, 346, 348, 344, 342, 345, 343, 341, 340, 338, 336, 335, 337, 447, 334, 332, 333, 331, 330, 329, 328, 327, 444, 325, 326, 324, 323, 322, 321, 320, 319, 318, 317, 316, 315, 314, 313, 311, 312, 310, 309, 308, 306, 307, 304, 303, 305, 301, 300, 302, 299, 298, 297, 296, 295, 296, 292, 294, 466, 290, 291, 289, 288, 287, 286, 285, 284, 446, 283, 282, 281, 280, 279, 276, 277, 278, 422 w obrębie Niekurza, 260/2, 468 w obrębie Szwagrów i 445, 411, 422 w obrębie Lipnik wskazane jako tereny zieleni nieurządzonej, uznać jako tereny leśne, zajęte przez siedlisko *91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródłiskowe, wg wskazań PZO (GUID BA11, BB52, 3C8B).

- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Padew Narodowa, uchwalonej Uchwałą Nr XXV/152/02 Rady Gminy w Padwi Narodowej z dnia 20.05.2002 r. - działki/części działek o nr ewid. 1076, 1, 170/2, 182/4, 171, 168, 166, 246/2, 249/4, 249/6, 4/4, 250/2, 251, 22/2, 21/6, 21/5, 23/2 w obrębie Rożniaty, 1, 591, 34/6, 34/7, 37/3, 38/6, 66/10, 48/2, 47/2, 46/2, 45/2, 44/2, 43/4 w obrębie Zaduszniki wskazane w dokumencie jako ekosystemy zieleni łąkowej uznać za tereny leśne zajęte przez siedlisko *91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródłiskowe, wg wskazań PZO (GUID BA11, DB52, 3C8B).

- Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego osiedla Kamień Plebański w Sandomierzu i terenów przyległych, uchwalonego Uchwałą Nr XXXVIII/461/2017 Rady Miasta Sandomierza z dnia 22 lutego 2017 r. (Dziennik Urzędowy Województwa Świętokrzyskiego z dnia 31 marca 2017 r. poz. 1158) - działka/część działki o nr ewid. 395/3 w obrębie Kamień Plebański

wskazana w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego jako tereny zieleni nadrzecznej uznać za teren leśny, zajmowany przez siedlisko *91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródłiskowe, wg wskazań PZO (GUID 270B, 5E33).

- Planu Zarządzania Ryzykiem Powodziowym, ustanowionego Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (Dz. U. z 2016 r., poz. 1841 z dnia 15 listopada 2016 r.) wraz z aktualizacją Planów Zarządzania Ryzykiem Powodziowym - Wszelkie działania przewidziane w dokumencie, pokrywające się z Obszarem Natura 2000 należy prowadzić z zachowaniem potrzeb ochrony przedmiotów ochrony występujących w Obszarze Natura 2000 Tarnobrzaska Dolina Wisły.

Sporządzenie planu ochrony dla obszaru nie jest konieczne – działania ochronne można realizować w ramach planu zadań ochronnych. Kolejny plan zadań ochronnych powinien być opracowany po expiracji niniejszego.

Ustanowienie planu zadań ochronnych poprzedzone zostało przeprowadzeniem postępowania z udziałem społeczeństwa. Komunikacja z zainteresowanymi stronami w procesie przygotowania projektu PZO dla Obszaru opierała się o stronę internetową ROOŚ w Rzeszowie <https://www.gov.pl/web/rdos-rzeszow>. Zamieszczano tam informacje o projekcie, w ramach którego realizowane było niniejsze opracowanie (projekt POIS.02.04.00-00-0193/16 „Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 (PZO bis)”), postępie prac nad projektem planu, wykonawcy, terminach i miejscach spotkań (I spotkanie ZLW w formie korespondencyjnej w dniach 31.07.2020 r. – 14.08.2020 r.; II spotkanie ZLW w trybie on-line w dniu 13.04.2022 r.; III spotkanie ZLW w trybie on-line 11.07.2022 r.) oraz obwieszczenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie o przystąpieniu do opracowywania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Tarnobrzaska Dolina Wisły PLH180049 (17.03.2020 r.) i zakończeniu opracowywania projektu planu zadań ochronnych (15.11.2022 r.).

Podstawowe znaczenie dla komunikowania się z grupami interesu, osobami i instytucjami w różny sposób związanymi z Obszarem mają spotkania Zespołu Lokalnej Współpracy. Zaproszeni do niego zostali przedstawiciele wszystkich jednostek samorządowych, organizacji społecznych związanych z ochroną przyrody, instytucji zajmujących się planowaniem przestrzennym, zarządzaniem wodami powierzchniowymi etc., a także podmioty prowadzące działalność w obszarze i jego sąsiedztwie. O terminach, miejscu i organizacji spotkań Zespołu Lokalnej Współpracy uczestnicy byli powiadamiani przez ROOŚ w Rzeszowie za pośrednictwem poczty elektronicznej lub telefonicznie. Informacje o spotkaniach zamieszczane były także na stronie internetowej RDOŚ w Rzeszowie.

I spotkanie Zespołu Lokalnej Współpracy (ZLW) odbyło się w formie korespondencyjnej w dniach 31.07.2020 r. – 14.08.2020 r. Ze względu na ogłoszony Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. stan epidemii na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej – SARS-CoV-2) oraz w trosce o zdrowie i bezpieczeństwo uczestników zrezygnowano z przeprowadzenia spotkania w formie tradycyjnej. Na stronie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie pod adresem <http://rzeszow.rdos.gov.pl/tarnobrzaska-dolina-wisly-plh180049> zostały udostępnione założenia do projektu planu zadań ochronnych, opis metodyk inwentaryzacji oraz oceny stanu ochrony poszczególnych przedmiotów ochrony i proponowanych przedmiotów ochrony wraz ze wzorami kart obserwacji, a także uzupełniony szablon dokumentacji planu w części dotyczącej pierwszego etapu. Udostępniono również prezentacje przygotowane przez:

- RDOŚ Rzeszów - Zamawiającego, przedstawiające szczegółowe informacje na temat realizowanego projektu, kontaktu do Zamawiającego i Wykonawcy pzo, cyklu spotkań dyskusyjnych oraz harmonogramu prac nad projektem;
- Usługi Ekologiczne Alojzy Przemyski – Wykonawcę projektu pzo, przedstawiające ogólne informacje na temat sieci obszarów Natura 2000 w Europie, w Polsce i w województwie podkarpackim oraz szczegółowe informacje na temat obszaru Natura 2000 Tarnobrzaska Dolina Wisły PLH180049, przedmiotów ochrony, metodyk inwentaryzacji i oceny stanu zachowania siedlisk przyrodniczych i stanu zachowania gatunków zwierząt.

II spotkanie Zespołu Lokalnej Współpracy (ZLW) odbyło się w trybie on-line 13.04.2022 r. o godz.10:00 za pośrednictwem aplikacji Microsoft Teams, co wynikało z ograniczeń organizowania zgromadzeń publicznych, wprowadzonych w celu przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się wirusa COVID-19, a także w trosce o zdrowie i bezpieczeństwo uczestników Zespołu Lokalnej Współpracy. Organizatorem spotkania była Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Rzeszowie. Celem spotkania było przedstawienie wyników inwentaryzacji siedlisk przyrodniczych i gatunków zwierząt wymienionych w Standardowym Formularzu Danych obszaru, przedstawienie stanu zachowania przedmiotów ochrony, stwierdzonych zagrożeń istniejących i potencjalnych, celów działań ochronnych, postulowanych działań ochronnych, propozycji aktualizacji ocen w SDF. Zaprezentowano projekt korekty granic dla obszaru Natura 2000, który w większości polegał na dosunięciu granicy obszaru do działek ewidencyjnych i wydziałów leśnych, celem jej uczytelnienia. W jednym miejscu zaproponowano włączenie dodatkowego arealu do obszaru Natura 2000 Tarnobrzeska Dolina Wisły, z racji na występowanie kumaka nizinnego *Bombina bombina* oraz siedliska przyrodniczego 3150 – starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*.

III spotkanie Zespołu Lokalnej Współpracy (ZLW) odbyło się również w trybie on-line 11.07.2022 r., o godz. 10.00, za pośrednictwem aplikacji Microsoft Teams. Organizatorem spotkania była Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Rzeszowie. Celem spotkania było przedstawienie końcowych zapisów planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Tarnobrzeska Dolina Wisły PLH 180049.

Protokoły z powyższych spotkań, prezentacje oraz dokumentacja pzo były umieszczane na stronie internetowej RDOŚ w Rzeszowie w zakładce: „Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 (PZO bis) POIS.02.04.00-00-0193/16” (<https://www.gov.pl/web/rdos-rzeszow/tarnobrzeska-dolina-wisly-plh180049>).

Obwieszczeniem z dnia 21 września 2022 r., znak WPN.6320.2.6.2020.KCh.110 Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie zawiadomił o możliwości udziału społeczeństwa w opracowywaniu dokumentu poprzez zapoznanie się z projektem planu zadań ochronnych i możliwości składania uwag i wniosków. Informacja została podana do publicznej wiadomości zgodnie z art. 39 ust. 1 pkt. 1, 2, 3, 4 i 5 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko i w związku z art. 28 ust. 4 ustawy o ochronie przyrody. Obwieszczenie zostało zamieszczone na stronie internetowej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie (strony BIP), a także ukazało się drukiem w prasie lokalnej - w dniu..... r.

Obwieszczenie było również wywieszane na tablicy ogłoszeń w urzędach gmin: Gorzyce, Baranów Sandomierski, Padew Narodowa, Gawłuszowice, Dwikozy, Samborzec, Koprzywnica, Łonów, Osiek, Połaniec, urzędach miasta Tarnobrzega i Sandomierz oraz siedzibie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie i Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Kielcach, w dniach r. Osoby zainteresowane projektem miały 21 dni na składanie uwag i wniosków. Ich zestawienie wraz z informacjami, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie uwzględnione zawarto w tabeli nr 1.

Tab. 1. Zestawienie uwag i wniosków zgłoszonych w wyniku 21-dniowych konsultacji społecznych projektu zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach w sprawie ustanowienia Planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000

Lp.	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
1.	Uwaga do załącznika nr 2 „Mapa obszaru Natura 2000”: <i>W zamieszczonych w załączniku nr 2 mapach</i>	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska	Uwagę uwzględniono	Poprawiono mapy

	<p><i>nie podano układu współrzędnych, nazwy podkładu oraz brak jest siatki kartograficznej (kilometrowej). Należy również rozważyć usunięcie skali liczbowej z tych map, ponieważ przy ich drukowaniu w różnym formacie, może dojść do przekłamań powierzchniowo-liniowych.</i></p>			
2.	<p>Uwaga do załącznika nr 3 „Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony” <i>W załączniku nr 3 dla przedmiotu ochrony 1355 wydra <i>Lutra lutra</i> w opisie zagrożenia F03.02.03 zamiast słowa „doobligadzić” należy użyć słowa „doprowadzić”.</i></p>	<p>Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska</p>	<p>Uwagę uwzględniono</p>	<p>Skorygowano omyłkę pisarską</p>
3.	<p>Uwaga do załącznika nr 4 „Cele działań ochronnych” <i>W załączniku nr 4 dla przedmiotu ochrony 3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i>, <i>Potamion</i> nie określono wskaźników:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>barwa wody</i> • <i>konduktywność</i> • <i>przezroczystość wody</i> • <i>fitoplankton</i> • <i>zooplankton</i> <p><i>W uzasadnieniu do zarządzenia należy wyjaśnić przyczynę nie określenia celów dla ww. wskaźników.</i></p>	<p>Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska</p>	<p>Wyjaśniono</p>	<p>Ze względu na brak realnego wpływu na elementy warunkujące ocenę oraz brak możliwości zaproponowania działań, które mogłyby zapewnić utrzymanie danego parametru siedliska na wskazanym poziomie nie określono celów dla wskaźników: konduktywność, barwa wody oraz przezroczystość wody. Brak jest możliwości realnego oddziaływania na stopień zanieczyszczenia powietrza czy też jakość wód spływających z terenów uprawnych.</p>

				<p>Mając to na uwadze trudno zakładać jako cel ochrony utrzymanie tych wskaźników na obecnym poziomie. Nie uwzględniono również wskaźników:</p> <ul style="list-style-type: none"> • fitoplankton • zooplankton <p>Z racji na to, iż są one wskaźnikami pomocniczymi i nie były badane w trakcie inwentaryzacji przyrodniczej pod potrzeby Planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Tarnobrzaska Dolina Wisły.</p>
4.	<p>Uwaga do załącznika nr 4 „Cele działań ochronnych” <i>Podana w załączniku nr 4, dla przedmiotu ochrony 3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z Nympheion, Potamion, powierzchnia siedliska wskazana jako cel do utrzymania jest mniejsza niż ta w obecnie obowiązującym SDF (81,6 ha). Należy przed lub równoległe z projektem pzo, wysłać do GDOŚ wniosek o zmianę SDF wraz z jego uzasadnieniem.</i></p>	<p>Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska</p>	<p>Uwagę uwzględniono</p>	<p>Wniosek o zmianę SDF zostanie wysłany do GDOŚ równoległe z pracami nad projektem PZO.</p>
5.	<p>Uwaga do załącznika nr 4 „Cele działań ochronnych” <i>„W załączniku nr 4 dla przedmiotu ochrony 6440 Łąki selernicowe nie określono wskaźników:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>procent powierzchni zajęty przez siedlisko na transekcje</i> • <i>gatunki charakterystyczne</i> • <i>obce gatunki inwazyjne</i> 	<p>Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska</p>	<p>Uwagę uwzględniono</p>	<p>Uzupełniono zapis dotyczący celów działań ochronnych, uwzględniając wskaźniki wymienione w uwadze.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • gatunki ekspansywne roślin zielnych • zachowanie płatów lokalnie typowych • martwa materia organiczna <p>W uzasadnieniu do zarządzenia należy wyjaśnić przyczynę nie określenia celów dla ww. wskaźników.</p>			
6.	<p>Uwaga do załącznika nr 4 „Cele działań ochronnych” Podana w załączniku nr 4, dla przedmiotu ochrony 6440 Łąki selernicowe, powierzchnia siedliska wskazana jako cel do utrzymania jest mniejsza niż ta w obecnie obowiązującym SDF (444,54 ha). Należy przed lub równoległe z projektem pzo, wystać do GDOŚ wnioski o zmianę SDF wraz z jego uzasadnieniem.</p>	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska	Uwagę uwzględniono	Wniosek o zmianę SDF zostanie wysłany do GDOŚ równoległe z pracami nad projektem PZO.
7.	<p>Uwaga do załącznika nr 4 „Cele działań ochronnych” W załączniku nr 4 dla przedmiotu ochrony 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie nie określono wskaźników:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gatunki dominujące • obce gatunki inwazyjne • udział dobrze zachowanych płatów siedliska • martwa materia organiczna <p>W uzasadnieniu do zarządzenia należy wyjaśnić przyczynę nie określenia celów dla ww. wskaźników.</p>	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska	Uwagę uwzględniono	Uzupełniono zapis dotyczący celów działań ochronnych, uwzględniając wskaźniki wymienione w uwadze.
8.	<p>Uwaga do załącznika nr 4 „Cele działań ochronnych” Podana w załączniku nr 4, dla przedmiotu ochrony 6510 Niżowe i górskie świeże łąki</p>	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska	Uwagę uwzględniono	Wniosek o zmianę SDF zostanie wysłany do GDOŚ równoległe z pracami nad projektem PZO.

	<p>użytkowane ekstensywnie, powierzchnia siedliska wskazana jako cel do utrzymania jest mniejsza niż ta w obecnie obowiązującym SDF (586,63 ha). Należy przed lub równoległe z projektem pzo, wystąpić do GDOŚ wnioski o zmianę SDF wraz z jego uzasadnieniem.</p>			
9.	<p>Uwaga do załącznika nr 4 „Cele działań ochronnych” W załączniku nr 4 dla przedmiotu ochrony 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe olszowe, jesionowe i olsy źródłiskowe nie określono wskaźników:</p> <ul style="list-style-type: none"> • inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie • ekspansywne gatunki rodzime w runie • wiek drzewostanu • zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna • inne zniekształcenia <p>W uzasadnieniu do zarządzenia należy wyjaśnić przyczynę nie określenia celów dla ww. wskaźników.</p>	<p>Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska</p>	<p>Uwagę częściowo uwzględniono</p>	<p>Uzupełniono zapis dotyczący celów działań ochronnych, uwzględniając wskaźniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wiek drzewostanu • zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna • inne zniekształcenia. <p>Nie uwzględniono wskaźników:</p> <ul style="list-style-type: none"> • inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie • ekspansywne gatunki rodzime w runie <p>Z racji na to, iż w Obszarze występuje bardzo dużo gatunków inwazyjnych głównie nawłoci późnej <i>Solidago gigantea</i>, a obecnie nie są znane skuteczne metody eliminacji tego gatunku oraz innych gatunków ekspansywnych z powierzchni leśnych nie odniesiono się do powyższych wskaźników.</p>
10.	<p>Uwaga do załącznika nr 4 „Cele działań ochronnych” Podana w załączniku nr 4, dla przedmiotu ochrony 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe</p>	<p>Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska</p>	<p>Uwagę uwzględniono</p>	<p>Wniosek o zmianę SDF zostanie wysłany do GDOŚ równoległe z pracami nad projektem PZO.</p>

	<p><i>olszowe, jesionowe i olsy źródliskowe, powierzchnia siedliska wskazana jako cel do utrzymania jest mniejsza niż ta w obecnie obowiązującym SDF (1002,34 ha). Należy przed lub równoległe z projektem pzo, wystać do GDOŚ wnioski o zmianę SDF wraz z jego uzasadnieniem.</i></p>			
11.	<p>Uwaga do załącznika nr 4 „Cele działań ochronnych” <i>W załączniku nr 4 dla przedmiotu ochrony 1130 boleń nie określono wskaźników:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>klasa indeksu EFI+</i> • <i>względna liczebność</i> • <i>struktura wiekowa</i> • <i>udział gatunku w zespole ryb i minogów</i> <p><i>W uzasadnieniu do zarządzenia należy wyjaśnić przyczynę nie określenia celów dla ww. wskaźników.</i></p>	<p>Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska</p>	<p>Uwagi nie uwzględniono</p>	<p>W trakcie inwentaryzacji nie stwierdzono gatunku na żadnym z 10 wytypowanych reprezentatywnych stanowisk, jednak na kilku stanowiskach stwierdzono istnienie sprzyjających siedlisk gatunku, dlatego też w celach działań ochronnych odniesiono się jedynie do wskaźników dotyczących siedliska gatunku.</p>
12.	<p>Uwaga do załącznika nr 4 „Cele działań ochronnych” <i>W załączniku nr 4 dla przedmiotu ochrony 1337 bóbr nie określono wskaźników:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>udział pozytywnych stwierdzeń gatunku</i> • <i>indeks populacyjny</i> • <i>roczny wskaźnik trendu populacji</i> • <i>zagęszczenie rodzin</i> • <i>charakter strefy brzegowej</i> • <i>stopień antropopresji</i> <p><i>W uzasadnieniu do zarządzenia należy wyjaśnić przyczynę nie określenia celów dla ww. wskaźników.</i></p>	<p>Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska</p>	<p>Uwagę częściowo uwzględniono</p>	<p>Uzupełniono zapis dotyczący celów działań ochronnych, uwzględniając wskaźniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • procent pozytywnych stwierdzeń gatunku • indeks populacyjny • charakter strefy brzegowej • stopień antropopresji. <p>Nie uwzględniono wskaźników:</p> <ul style="list-style-type: none"> • roczny wskaźnik trendu populacji - Z racji tego, iż służy on określeniu trendów populacyjnych w kolejnych okresach monitoringu, nie jest wykorzystywany w pierwszym roku prac monitoringowych • zagęszczenie rodzin

				- Z racji na powszechność występowania gatunku w obszarze i trudności w oszacowaniu liczby rodzin, wskaźnika nie oceniano.
13.	<p>Uwaga do załącznika nr 4 „Cele działań ochronnych”</p> <p><i>W załączniku nr 4 dla przedmiotu ochrony 1355 wydra nie określono wskaźników:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • udział pozytywnych stwierdzeń gatunku • indeks populacyjny • roczny wskaźnik trendu populacji • zagęszczenie rodzin • charakter strefy brzegowej • stopień antropopresji <p><i>W uzasadnieniu do zarządzenia należy wyjaśnić przyczynę nie określenia celów dla ww. wskaźników.</i></p>	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska	Uwagę częściowo uwzględniono	<p>Uzupełniono zapis dotyczący celów działań ochronnych, uwzględniając wskaźniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • procent pozytywnych stwierdzeń gatunku • indeks populacyjny • charakter strefy brzegowej • stopień antropopresji. <p>Nie uwzględniono wskaźników:</p> <ul style="list-style-type: none"> • roczny wskaźnik trendu populacji <ul style="list-style-type: none"> - Z racji tego, iż służy on określeniu trendów populacyjnych w kolejnych okresach monitoringu, nie jest wykorzystywany w pierwszym roku prac monitoringowych. • zagęszczenie populacji <ul style="list-style-type: none"> - Z racji na powszechność występowania gatunku w obszarze i trudności w oszacowaniu liczebności, wskaźnika nie oceniano.
14.	<p>Uwaga do załącznika nr 5 „Działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania”</p> <p><i>W załączniku nr 5 dla przedmiotu ochrony 3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z</i></p>	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska	Uwagę częściowo uwzględniono	<ul style="list-style-type: none"> • H01 Zanieczyszczenia wód powierzchniowych (limnicznych, lądowych, morskich i słonawych) • I02 Problematyczne gatunki rodzime

	<p><i>Nympheion, Potamion nie zaplanowano działań ochronnych względem zagrożeń:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • G05.01 Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie • H01 Zanieczyszczenia wód powierzchniowych (limnicznych, lądowych, morskich i słonawych) • H05.01 Odpadki i odpady stałe • I02 Problematyczne gatunki rodzime • K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja) • K02.02 Nagromadzenie materii organicznej • K02.03 Eutrofizacja (naturalna) <p><i>W uzasadnieniu do zarządzenia należy wyjaśnić przyczynę nie określenia działań ochronnych dla ww. zagrożeń. Należy również rozważyć czy dla zagrożeń G05.01 i H05.01 nie można np. przeprowadzić akcji promocyjnej zachęcającej do dbania o przyrodę i nie śmiecenia.</i></p>			<ul style="list-style-type: none"> • K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja) • K02.02 Nagromadzenie materii organicznej • K02.03 Eutrofizacja (naturalna) <p>Siedlisko uzależnione jest między innymi od okresowych zalewów i zmian poziomu wód, dlatego ma możliwość naturalnej regeneracji. Ponadto względem zagrożeń G05.01 Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie oraz H05.01 Odpadki i odpady stałe, zaproponowano działanie podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców.</p>
15.	<p>Uwaga do załącznika nr 5 „Działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania”</p> <p><i>W załączniku nr 5 dla przedmiotu ochrony 3270 Zalewane muliste brzegi rzek z roślinnością <i>Chenopodium rubri</i> p.p. i <i>Bidention</i> p.p. nie zaplanowano działań ochronnych względem zagrożeń:</i></p> <p><i>G01.03 Pojazdy zmotoryzowane</i></p>	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska	Uwagę uwzględniono	Zaproponowano działanie podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców.

	<p>G05.01 Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie W uzasadnieniu do zarządzenia należy wyjaśnić przyczynę nie określenia działań ochronnych dla ww. zagrożeń.</p>			
16.	<p>Uwaga do załącznika nr 5 „Działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania” W załączniku nr 5 dla przedmiotu ochrony 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe olszowe, jesionowe i olsy źródłiskowe nie zaplanowano działań ochronnych względem zagrożeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • H05.01 Odpadki i odpady stałe • I01 Obce gatunki inwazyjne • I02 Problematyczne gatunki rodzime • J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska <p>W uzasadnieniu do zarządzenia należy wyjaśnić przyczynę nie określenia działań ochronnych dla ww. zagrożeń. Należy również rozważyć czy dla zagrożenia związanego z odpadami, nie byłoby możliwe przeprowadzenie akcji edukacyjnej zwiększającej świadomość dotyczącej wpływu śmieci na środowisko.</p>	<p>Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska</p>	<p>Uwagę częściowo uwzględniono</p>	<ul style="list-style-type: none"> • H05.01 Odpadki i odpady stałe Zaproponowano działanie podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców. • I01 Obce gatunki inwazyjne • I02 Problematyczne gatunki rodzime Z racji na to, iż w Obszarze występuje bardzo dużo gatunków inwazyjnych głównie nawłoci późnej <i>Solidago gigantea</i>, a obecnie nie są znane skuteczne metody eliminacji tego gatunku oraz innych gatunków ekspansywnych z powierzchni leśnych nie odniesiono się do powyższych wskaźników. Ponadto bank nasion w glebie zasilany jest w trakcie częstych zalewów, co uniemożliwia trwałe usunięcie gatunków inwazyjnych. Skutki ekonomiczne działań polegających na usuwaniu gatunków inwazyjnych byłyby niewspółmierne do uzyskanych efektów. • Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska Prześwietlenie drzewostanu, które

				może prowadzić do zmian w strukturze gatunkowej runa, powinno ulec poprawie poprzez działanie: Zachowania siedliska przyrodniczego stanowiącego przedmiot ochrony poprzez pozostawienie bez użytkowania lub użytkowanie z zachowaniem areálu, struktury i składu gatunkowego właściwego dla siedliska.
17.	Uwaga do załącznika nr 5 „Działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania” <i>W załączniku nr 5 dla przedmiotu ochrony 1060 czerwończyk nieparek nie zaplanowano działań ochronnych względem zagrożeń:</i> <ul style="list-style-type: none"> • I01 Obce gatunki inwazyjne • J02.04.01 Zalewanie <i>W uzasadnieniu do zarządzenia należy wyjaśnić przyczynę nie określenia działań ochronnych dla ww. zagrożeń.</i>	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska	Wyjaśniono	Zalewanie jest czymś naturalnym dla równiny zalewowej Wisły, zwłaszcza na międzywalu rzeki, dlatego nie proponuje się podjęcia żadnych działań w stosunku do zagrożenia zalewaniem. Występujące na siedlisku czerwończyka nieparka gatunki inwazyjne stanowią również jego bazę pokarmową – szczawie <i>Rumex sp.</i> dla larw, a nawłocie <i>Solidago spp.</i> dla jego imagines, dlatego nie zaproponowano działania polegającego na usuwaniu gatunków inwazyjnych.
18.	Uwaga do załącznika nr 5 „Działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania” <i>W załączniku nr 5 dla przedmiotu ochrony 6179 modraszek nausitous nie zaplanowano</i>	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska	Wyjaśniono	Zalewanie jest czymś naturalnym dla równiny zalewowej Wisły, zwłaszcza na międzywalu rzeki, dlatego nie proponuje się podjęcia żadnych działań w stosunku do zagrożenia zalewaniem.

	<p><i>działań ochronnych względem zagrożeń:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • I01 Obce gatunki inwazyjne • J02.04.01 Zalewanie <p><i>W uzasadnieniu do zarządzenia należy wyjaśnić przyczynę nie określenia działań ochronnych dla ww. zagrożeń.</i></p>			<p>Występujące na siedlisku modraszka <i>nausitosa</i> gatunki inwazyjne stanowią bazę pokarmową czerwończyka nieparka – szczawie <i>Rumex sp.</i> dla larw, a nawłocie <i>Solidago spp.</i> dla jego imagines, dlatego nie zaproponowano działania polegającego na usuwaniu gatunków inwazyjnych.</p>
19.	<p><i>W nazwie zarządzenia, nazwach poszczególnych załączników oraz w uzasadnieniu brak jest Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach.</i></p>	<p>Regionalna Dykcja Ochrony Środowiska w Kielcach</p>	<p>Uwagę uwzględniono</p>	<p>Dopisano Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach w nazwie zarządzenia, poszczególnych załącznikach do zarządzenia oraz w uzasadnieniu do zarządzenia.</p>
20.	<p><i>Wskazane w treści zarządzenia informacje dot. Zawartości załączników nr 5 i 7 wymagają korekty, tak aby odpowiadały zapisom ustawy; załącznik 5 zawiera działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania, niezrozumiałe jest załączenie rozmieszczenia siedlisk przyrodniczych i gatunków zwierząt, będących przedmiotami ochrony na terenie obszaru Natura 2000 Tarnobrzaska Dolina Wisły PLH180049, zamiast obszarów wdrażania działań ochronnych. Ponadto sugeruje się umieszczenie tych treści w następujących po sobie załącznikach, co usprawni ich przyszłe</i></p>	<p>Regionalna Dykcja Ochrony Środowiska w Kielcach</p>	<p>Nie uwzględniono</p>	<p>Uwaga bezzasadna. Na załączniku mapowym widnieją logo projektu i informacja o firmie, która była wykonawcą załączonych map. W załączniku 5 wskazane są działania ochronne dla płatów siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, których rozmieszczenie przedstawia załącznik nr 7. Załączniki te korespondują ze sobą. Ponadto zarówno układ jak i zawartość załączników jest praktykowany przez RDOŚ w Rzeszowie i nie budziła dotychczas zastrzeżeń w opracowanych dokumentach PZO.</p>

	wykorzystywanie. Rozważania wymaga również podawanie w akcie prawa miejscowego (na załączniku mapowym) loga projektu i informacji o firmie, która była wykonawcą załączonych map.			
21.	<i>W załączniku nr 3 do projektu zarządzenia w przypadku zagrożenia o kodzie G02 dla siedlisk przyrodniczych o kodzie 3150, 6440 oraz 91E0 nie jest jednoznaczne czy infrastruktura sportowa i rekreacyjna faktycznie jest zagrożeniem potencjalnym; jeżeli tak, należy rozważyć zamieszczenie w dokumencie wskazań do mpzp i suikzpg w tym zakresie</i>	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Kielcach	Wyjaśniono	Uznanie zagrożenia o kodzie G02 Infrastruktura sportowa i rekreacyjna jako zagrożenie potencjalne wynika z informacji otrzymanych pismem z dnia 06.05.2022 r. od Burmistrza Sandomierza o planowanych inwestycjach infrastrukturalnych zarówno na lewym jak i na prawym brzegu Wisły, które mogą potencjalnie negatywnie wpływać na przedmioty ochrony. Jednocześnie wskazano, iż planowana inwestycja z racji na swój charakter obligatoryjnie powinna być poddana OOŚ.
22.	<i>W załączniku nr 4 wskazano cele działań ochronnych, jednak brak jest niektórych ze wskaźników monitoringu GIOŚ bez stosownego uzasadnienia.</i>	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Kielcach	Uwagę uwzględniono	Niektóre wskaźniki dopisano. W przypadku braku odniesienia w celach działań ochronnych do konkretnego wskaźnika, w uzasadnieniu do zarządzenia wyjaśniono przyczynę nie określenia celów dla danego wskaźnika.
23.	<i>W załączniku nr 5 do projektu zarządzenia - w odniesieniu do przedmiotów ochrony o kodach 3150 i 1060</i>	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Kielcach	Uwagę uwzględniono	Zmodyfikowano zapisy dotyczące działań ochronnych. W działaniach ochronnych, w

<p><i>wpisano m.in. działania takie jak utrzymanie charakteru siedliska w szczególności poprzez odstąpienie od makroniwelowania terenu, zasypywania oraz osuszania; zachowanie siedliska gatunku poprzez odstąpienie od zalesiania, zaorywania, zabudowy, nawożenia azotem, podsiewania gatunków wysokopłennych. Przedstawione działania stanowią zakazy, które zgodnie z przekazywanymi przez Ministerstwo Środowiska w ubiegłych latach uwagami do zarządzeń w sprawie ustanowienia pzo, nie powinny być zamieszczane;</i></p> <p><i>- w kolumnie działania ochronne dla siedlisk łąkowych oraz siedlisk motyli wskazano jako działanie fakultatywne „użytkowanie zgodnie z wymogami odpowiedniego pakietu rolno-środowiskowo-klimatycznego w ramach obowiązującego PROW, ukierunkowanego na ochronę siedliska przyrodniczego i siedliska gatunku”, co wymaga korekty lub wyjaśnienia, ponieważ w obecnym PROW oraz w projektowanym nie ma pakietów dedykowanych zwierzętom (z wyjątkiem wybranych gatunków ptaków); sugeruje się również usunięcie słowa „obowiązującego”;</i></p> <p><i>- w zakresie dotyczącym monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz realizacji celów działań ochronnych, wskazane jest rozważenie zmiany</i></p>			<p>zakresie dotyczącym monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz realizacji celów działań ochronnych, jako podmiot odpowiedzialny za wykonanie wskazano sprawującego nadzór nad obszarem Natura 2000.</p>
---	--	--	--

	wskazanego podmiotu odpowiedzialnego za działanie na sprawującego nadzór nad obszarem Natura 2000.			
--	--	--	--	--

Karta projektu planu zadań ochronnych zamieszczona została również w publicznie dostępnych wykazach, zgodnie z art. 21 ust. 2 pkt 24 lit. a ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko w dniu r.

Projekt zarządzenia na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. 2022 poz. 135), uzgodniono również z Wojewodą Podkarpackim w dniu r. i Wojewodą Świętokrzyskim w dniu r.

Ocena skutków regulacji (OSR)

1) Cel wprowadzenia zarządzenia

Celem zarządzenia jest wypełnienie zobowiązań prawa wspólnotowego i polskiego odnośnie zapewnienia właściwego (sprzyjającego) stanu ochrony na obszarach Natura 2000. Zgodnie z art. 3 Dyrektywy siedliskowej, spójna europejska sieć ekologiczna Natura 2000 ma umożliwić zachowanie siedlisk naturalnych wymienionych w załączniku I i siedlisk gatunków wymienionych w załączniku II, w stanie sprzyjającym ochronie w ich naturalnym zasięgu lub tam gdzie to stosowne – odtworzenie takiego stanu.

Natomiast zgodnie z art. 6 Dyrektywy siedliskowej dla specjalnych obszarów ochrony państwa członkowskie ustalą konieczne działania ochronne obejmujące, jeśli zaistnieje taka potrzeba, odpowiednie plany zagospodarowania opracowane specjalnie dla tych obiektów bądź zintegrowane z innymi planami rozwoju oraz odpowiednie działania prawne, administracyjne lub oparte na dobrowolnych umowach, korespondujące z ekologicznymi wymaganiami rodzajów siedlisk naturalnych wymienionych w załączniku I lub gatunków wymienionych w załączniku II żyjących w tych obiektach.

Ponadto zgodnie z art. 11 Dyrektywy siedliskowej Państwa członkowskie podejmą monitorowanie i nadzór stanu ochrony siedlisk naturalnych i gatunków o których mowa w art. 2 Dyrektywy siedliskowej, natomiast zgodnie z art. 17 Dyrektywy siedliskowej mają obowiązek raportowania co 6 lat na temat wprowadzania w życie działań podejmowanych na mocy dyrektywy.

Celem zarządzenia jest zatem zachowanie właściwego stanu ochrony lub dążenie do odtworzenia właściwego stanu zachowania przedmiotów ochrony występujących w Obszarze. Zostanie to wypełnione poprzez zaplanowanie i realizację działań ujętych w niniejszym zarządzeniu. Zarządzenie pozwoli również na monitorowanie przedmiotów ochrony oraz będzie ważnym przyczynkiem dla raportowania.

2) Konsultacje społeczne

Projekt wymaga konsultacji społecznych. Ich zakres został opisany powyżej.

3) Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżet jednostek samorządu terytorialnego

Realizacja działań ochronnych zawartych w niniejszym akcie prawnym będzie finansowana m.in. ze środków budżetu państwa w części, której dysponentem jest sprawujący nadzór nad Obszarem. Nie wyklucza się możliwości wykorzystania innych źródeł finansowania. Szacuje się, że koszt realizacji działań ochronnych zawartych w niniejszym planie, w tym działań monitoringowych, w okresie 10 lat, wyniesie łącznie około 2 500 000,00 zł.

4) Wpływ regulacji na rynek pracy

Wejście w życie zarządzenia nie wpłynie na rynek pracy. Zarządzenie nie przewiduje jakichkolwiek ograniczeń dla rynku pracy. Realizacja zarządzenia może natomiast stworzyć okresowe miejsca pracy.

5) Wpływ regulacji na konkurencyjność wewnętrzną gospodarki

Wejście w życie zarządzenia nie wpłynie na konkurencyjność wewnętrzną gospodarki.

6) Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionów

Wejście w życie zarządzenia nie wpłynie w jakikolwiek sposób na sytuację i rozwój regionów. Może przyczynić się do zwiększenia wartości przyrodniczej obiektu a przez to do podniesienia i utrzymania jego atrakcyjności turystycznej.

7) Ocena pod względem zgodności z prawem Unii Europejskiej

Zarządzenie jest zgodne z prawem Wspólnoty Europejskiej, co więcej, jest wypełnieniem zobowiązań prawa Unii Europejskiej, o czym wspomiano w pkt 1.